

eller en heel Snees Aag, og der undertiden er Strid, om det skal være et Jaarelaar eller et Lammelaar. Vi bør ikke slaae disse Bagatel-ler fast, og vi kunne ikke engang gjøre det. (Monrad: Jo!) Nei, den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) kan ikke i sit Stift vise os nogen Canon. Var der en saadan, saa maatte der være noget Lovbundet, noget Skriftligt, hvorefter disse Afgifter kunne opkræves, men, hvor der opstaaer Processer om Sigt, kunne de faae et meget forskjelligt Udfald efter de forskjellige Oplysninger, der gives. Det forholder sig med disse Degneindtagter paa samme Maade som med Præsternes Smaaredsel, der leveres efter Skif og Brug, og angaaende hvilke der haves forskjellige Domme, ifølge hvilke de ere bortfaldne, og dette endog med Hensyn til Indtagter, der have været betydeligere end Degneindtagten. Vi have saaledes Exempler paa Steder, hvor der i flere Præsters Embedstid er leveret en Gaas af hver Gaard; men dette er senere efter Høiesterets Dom bortfaldet. (En Stemme: Det er ogsaa flere Steder stadfæstet.) Ja, det er ogsaa blevet stadfæstet, og dette hele Forhold er altsaa meget uklart og ubetydeligt, og vi bør ikke slaae det fast. Forøvrigt skal jeg ikke indlade mig videre derpaa, da vi ere gaaede en Mid- delvei mellem de to modstridende Meninger, som her ere fremsatte; men jeg skal kun tillade mig at gjøre opmærksom paa nogle Misfor- staelser, som ere forekomne. Den ærede Rigsdagsmand for Sorø Amts 3die Valgkreds (Fischer) synes ikke om, at vi ville forandre Skolevæsenet fra at være en Communesag til en Amtssag; men Amtet er jo ogsaa en Com- mune, og desuden have vi ikke villet føre det ganske over til Amtets Afgjørelse, idet alle Natu- rallydelser skulle vedblive at være Skoledistrictets Sag, og kun den Lønning, som skulde udredes efter Capitelstarten, skulde reparteres af Amtet. Det har glædet mig, at den ærede Rigsdags- mand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. A. Hansen) med sit skarpe Blik heri har seet et stort Fremskridt. Den ærede Rigsdagsmand fra Aarhus Amts 1ste Valgkreds (O. Win- ther) har meent, at Staten snarere end Com- munen burde overtage Byrden, da den hidtil har betragtet Skolevæsenet som en Statsag,

og den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 2det Valgkreds har meent, at han deri havde truffet det Rette. Saa uenig, saa diametral modsat han var i Spørgsmaalet om Degne- traven, saa enig var han derimod med ham deri. Men jeg kan ikke forstaae, hvorledes han, som vil have, at Skolevæsenet skal være en Communesag, her vil lade Staten træde umiddelbart frem for at understøtte de enkelte Skolelærere. Jeg troer, at vi ogsaa deri have truffet en Middelvei, idet vi vel ville have, at Staten skal træde til, men ikke for de enkelte Skolelæreres Vedkommende, men igiennem de større Communer; den skal komme de fattigere og ringere stillede Amts- kommuner til Hjælp. Vi have netop altsaa villet gjøre Skolevæsenet til en Communesag ogsaa i denne Henseende mere, end den ærede Rigsdagsmand vil, idet han vil have, at Sta- ten skal understøtte de enkelte Skolelærere. Flere ærede Talere have udtalt sig imod, at vi ville beklippe de bedre Embeder, og meent, at det var heldigt, at der var bedre Embeder. Det er ganske vist, naar vi havde en Raldsret med samme Regler, saa at Skolelærerne kunne for- flyttes fra det ene Embede til det andet, men det have vi jo ikke, og det kommer altsaa ikke de længere tjente og værdigere Skolelærere til- gode, da en ganske ung Seminarist ligesaa godt kan komme ind i det bedste Embede i Landet som en velstent Skolelærer. Forøvrigt er det heller ikke saa meget en Besklippelse, som man har meent, men det er snarere en Op- muntring for Communerne til at understøtte deres Skolelærere ved Jordtillæg, da det kun er, hvor der er tillagt eller tillægges større Areal, at Communerne faae Løttelse i de aar- lige Ligninger. Vi vide, hvor ubehagelige aar- lige Ligninger af Naturalpræstationer ere, og det er vel at mærke Naturalpræstationerne, der skulle vedblive i den mindre Commune, og der have vi søgt en Udvei til overhovedet at faae dem ophævede, nemlig naar Communerne ville indkjøbe mere Jord til deres Skolelærere; de ville da kunne blive fritagne for aarligt at ligne paa Hørfornet i Forhold til hvad man kan regne, at der haves i Indtægt af det større Jordtillæg. Vi have antaget, at Skole- lærerne være bedre tjente med at have en stor